

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Interfacultaire Lerarenopleidingen

Interfacultaire Lerarenopleiding (ILO)

Pedagogische en Onderwijswetenschappen (POW)

Nieuwe Achtergracht 166

1018 WS Amsterdam

Studiehandleiding **Onderwijspraktijk B**

Onderwijspraktijk B (minor) / 7103ME065Y

Opleiding: Minor Educatie en Communicatie
Basismodule

Cursusjaar: 2026-2027 - Semester 1, blok 2 (voorjaar)

Vakcoördinatoren: Mathijs Booden en Leonie van Uffelen

Contact: onderwijspraktijk-ilo-fmg@uva.nl¹

Docent: Je eigen vakdidacticus

¹ Opmerkingen om de studiehandleiding te verbeteren zijn altijd welkom. Stuur in dat geval een mailtje aan de vakcoördinator. Versie van de studiehandleiding: juni 2026.

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
1.1	Plaats van het vak in het studieprogramma - minor Educatie.....	3
1.2	Onderwijspraktijk tijdens je gehele studie.....	3
2.	Verklarende woordenlijst.....	4
3.	Leerdoelen.....	4
4.	Onderwijsvormen.....	5
4.1.	Stage.....	5
4.2.	Lesbezoek.....	5
4.1.	Optioneel: Synchron Coachen	6
5.	Toetsing.....	6
5.1.	Praktijkbeoordeling.....	6
5.2.	Verslag Onderwijspraktijk B	7
5.2.1.	Vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag.....	7
5.2.2.	Video-opname les	7
5.3.	Systematische Lesobservatie	7
5.4.	Lesbezoekverslagen	8
5.5.	Cijferbepaling	8
5.6.	Toetsdata	8
5.7.	Feedback op toetsing & manier van inzage	8
5.8.	Afronden van OP A voor de afronding van OP B	9
5.9.	Bronvermelding	9
6.	Van de student verwachte activiteiten	9
7.	Rooster	9
8.	Literatuur.....	10
9.	Persoonsgegevens.....	10
9.1.	Privacy.....	10
1.	Deelname aan onderwijs en tentamen.....	11
2.	Roosterwijzigingen	11
3.	Onderwijs- en Examenregeling (OER)	11
4.	Fraude en plagiaat.....	11
5.	Beroepsmogelijkheden	11
Bijlage 1.	Verslag Onderwijspraktijk B minor	12
Bijlage 2.	Beoordelingsformulier Verslag OP B minor	16
Bijlage 3.	Voorbeelden van stage-activiteiten.....	19

1. Inleiding

Onderwijspraktijk (OP) bestaat uit je stage in het voortgezet onderwijs (vo) en alle opdrachten die daarbij horen, en vormt de helft van de opleiding. Onderwijspraktijk bestaat voor minorstudenten uit twee delen:

- OP A (6 EC)
- OP B (9 EC)

Deze studiehandleiding betreft alleen het tweede deel, OP B. Daarnaast is er een gids over OP voor je werkplekbegeleider (WPB). Deze is te vinden op ilo-voor-scholen.nl.

1.1 Plaats van het vak in het studieprogramma - minor Educatie

Blok 1	Blok 2	Blok 3
Pedagogiek en Algemene Didactiek A (3 EC)	Pedagogiek en Algemene Didactiek B (3 EC)	
Vakdidactiek 1 (9 EC)		
Intervisie (0 EC)		
Onderwijspraktijk A (6 EC)	Onderwijspraktijk B (9 EC)	

1.2 Onderwijspraktijk tijdens je gehele studie

Je studie bestaat voor de helft, dus 15 EC (420 uur) uit stage. Samen vormt dit OP A en B. In totaal geef je tenminste **50 klokuren zelfstandig les**² aan klassen in het tweedegraadsgebied³. De overige uren (370 uur) besteed je zowel aan lesvoorbereiding als aan andere schoolgerelateerde zaken en je draait, zo volledig als mogelijk is, mee op school. Naast het observeren, voorbereiden, geven en voor- en nabespreken van lessen, het ontwerpen van toetsen en het verrichten van correctiewerk, kun je als leraar-in-opleiding ook betrokken worden bij de organisatie en begeleiding van schoolfeesten, excursies, werkweken, ouderavonden, individuele begeleiding van leerlingen, etc., en aan de uitwerking van opdrachten voor OP (zie Bijlage 3).

Als minorstudent ben je 2,5 dag per week beschikbaar voor werk voor school. Afspraken over aanwezigheid en inzet op school maak je met je werkplekbegeleider (WPB) en/of de schoolopleider. Het is raadzaam om hier vanaf het begin goede afspraken over te maken en daarbij de verwachtingen over en weer uit te spreken.

Er is vaak een verschil tussen wanneer het collegejaar op de universiteit begint en eindigt, en wanneer het schooljaar op de stageschool begint en eindigt. Dit hangt ook af van het startmoment van de student.

- Septemberstart, voltijd: de student begint met de stage zodra het schooljaar op de stageschool begint (dus eind augustus of begin september). De stage loopt door tot het einde van het schooljaar op de stageschool.
- Februaristart, voltijd: de student begint met de stage in de eerste volle week van februari. De stage loopt door tot en met de laatste week van januari het volgende jaar.

² De definitie van zelfstandig lesgeven staat in de verklarende woordenlijst. Je werkplekbegeleider blijft natuurlijk eindverantwoordelijk, en zal ook bij zelfstandig lesgeven soms achter in de klas zitten om achteraf feedback te kunnen geven. De mate van zelfstandigheid loopt op tijdens je opleiding.

³ Onder het tweedegraadsgebied wordt verstaan het VMBO en de onderbouw van HAVO en VWO.

Bij de start van de stage is het dus niet relevant wanneer de colleges op de universiteit plaatsvinden: de stage voegt zich naar het jaarrooster van de stageschool.

2. Verklarende woordenlijst

In deze studiehandleiding komen een aantal termen vaak terug. Deze hebben in de context van de opleiding een specifieke betekenis. Hieronder staan definities van deze termen. Dit is geen uitputtende lijst. Als je vragen hebt over de betekenis van een begrip of passage kun je die stellen aan de coördinator van dit vak.

- *Klokuur*
Een tijdsspanne van 60 minuten.
- *Les*
Een in de tijd afgebakend moment waarin een klas onderwijs krijgt van een docent.
- *Lesuur*
De tijdsspanne tussen aanvang en einde van een les.
- *Onderwijskundige (OWK)*
Een opleider van de ILO gespecialiseerd in onderwijskunde.
- *Opleider*
Een lerarenopleider van de ILO, bijvoorbeeld een vakdidacticus of onderwijskundige.
- *Schoolopleider (SO)*
Degene die op een stageschool stages coördineert.
- *Vakdidacticus (VD)*
Een opleider van de ILO die vakdidactiek doceert, lesbezoeken aflegt en stages beoordeelt. Let op: voor zowel het vak vakdidactiek, als voor de vakdidacticus die dat vak geeft, wordt dezelfde afkorting (VD) gebruikt.
- *Werkplekbegeleider (WPB)*
Een bevoegd docent die leraren in opleiding begeleidt en beoordeelt bij hun stage.
- *Zelfstandig lesgeven*
De verantwoordelijkheid hebben voor alle inhoudelijke, pedagogische, didactische en organisatorische aspecten van de voorbereiding en uitvoering van een les.

3. Leerdoelen

Vakinhoudelijk - de student

- toont parate inhoudelijke kennis die het leerboek overstijgt;
- kan vakinhoud en leermiddelen selecteren die passen bij de doelgroep en deze leerstof betekenisvol maken.

Vakdidactisch - de student

- kan een les ontwerpen met concrete en haalbare doelen en deze leerdoelen vertalen in passende leeractiviteiten;
- experimenteert met verschillende (activerende) werkvormen;
- geeft een duidelijke uitleg van de leerstof;

- gebruikt formatieve evaluatiemethoden om na te gaan of de leerdoelen bereikt zijn;
- kan eigen toetsen ontwerpen;
- geeft leerlingen op effectieve wijze feedback;
- signaleert verschillen tussen leerlingen;
- leert leerlingen leerstrategieën die bij het vak horen;
- geeft heldere instructies tot zelfwerkzaamheid.

Pedagogisch - de student

- toont in gedrag en taalgebruik respect voor de leerlingen;
- toont affiniteit met (de leefwereld van) de leerlingen;
- communiceert effectief op inhouds- en betrekkningsniveau;
- zorgt doorgaans voor een veilig leerklimaat;
- signaleert en treedt op bij ongewenste groepsprocessen;
- kan groepsprocessen sturen en begeleiden;
- realiseert doorgaans een adequaat klassenmanagement;
- kan afwijkend gedrag herleiden tot leer-, ontwikkelings-, en/of gedragsproblemen.

Professioneel handelen - de student

- neemt initiatief in contact met WPB en zoekt contact met collega's;
- weet wie in de school de deskundigen zijn en wie verantwoordelijk zijn voor doorverwijzen;
- kan zelfstandig lessen beschrijven, analyseren en evalueren en op basis daarvan het eigen handelen bijstellen;
- vraagt gericht om hulp en advies en weet dit in te zetten voor verbetering van eigen lessen;
- heeft een realistisch beeld van eigen sterke en zwakke kanten.

4. Onderwijsvormen

4.1. Stage

Tijdens OP B bouw je de basis die je hebt gelegd tijdens OP A verder uit. Nu je bekend bent met de school en het schoolvak, is het tijd om dieper in te gaan op het onderwijsproces en je pedagogische vaardigheden verder te ontwikkelen. Een belangrijk aspect hierbij is het actieve lesgeven. Je WPB blijft je begeleiden door middel van observaties en het geven van feedback en begeleiding. Daarnaast krijg je gedurende OP B steeds meer inzicht in en taken op je stageschool.

4.2. Lesbezoek

Tijdens het semester, dus in de loop van OP A én B, komt een opleider vanuit de ILO twee keer bij je op lesbezoek. In principe is dat je vakdidacticus, maar het kan ook een andere opleider zijn. Voor dit lesbezoek gelden de volgende richtlijnen:

- Je levert tenminste een dag voor het lesbezoek een lesplanformulier in bij de opleider die op lesbezoek komt en benoemt daarbij jouw eigen aandachtspunten en/of leervragen.
- In principe is je werkplekbegeleider aanwezig bij het lesbezoek en het nagesprek. Bespreek dit van tevoren met je werkplekbegeleider.

Na afloop van het lesbezoek zijn er twee opties: 1) de ILO-opleider schrijft een kort verslag over het lesbezoek en stuurt dit naar je op en je vult dit lesbezoekverslag aan met je eigen reflectie, of 2) de ILO-opleider vraagt je om zelf een verslag te schrijven van het lesbezoek.

4.1. Optioneel: Synchron Coachen

Synchron coachen is een vorm van stagebegeleiding waarbij je tijdens een les feedback krijgt via een bluetooth-oortje. Dit is dus een snellere vorm van feedback dan de normale cyclus van les voorbereiden, geven en evalueren. Synchron coachen kan goed werken als je weet wat je wil bereiken, maar moeite hebt, op het moment zelf, in de les, om het in de praktijk te brengen.

Bijvoorbeeld: je wil consequent wachten tot het stil is voor je verdergaat met je uitleg, maar in de praktijk ga je toch vaak verder terwijl er nog leerlingen door je heen praten. Of: als een leerling een vraag stelt die op dat moment niet ter zake doet wil je die parkeren voor later, maar in de praktijk verlies je je dan vaak toch in een gedetailleerde uitleg waarbij je de rest van de klas kwijtraakt.

Synchron coachen vereist dat je werkplekbegeleider er actief aan wil meewerken en dat andere betrokkenen (zoals schoolopleider en vakdidacticus) geen bezwaren hebben. Voor synchron coachen zijn materialen en instructies beschikbaar. Zie voor meer informatie het mapje op Canvas.

5. Toetsing

In deze sectie staat welke onderdelen je inlevert voor OP B en wat die inhouden. Daarna wordt uitgelegd hoe het cijfer tot stand komt. Aan het einde van deze sectie staat wanneer je de onderdelen inlevert.

Het vak Onderwijspraktijk B bestaat uit vier onderdelen:

- Praktijkbeoordeling (70%)
- Verslag Onderwijspraktijk B (30%)
- Systematische Lesobservatie (AVV)
- Twee lesbezoekverslagen (AVV)

5.1. Praktijkbeoordeling

De werkplekbegeleider beoordeelt je functioneren in de klas en op school aan de hand van het 'Beoordelingsformat Praktijkbeoordeling Onderwijspraktijk B **Minor**' (te vinden op Canvas). Het beoordelingsformat bestaat uit de drie bekwaamheidsgebieden vakinhoudelijk, vakdidactisch, pedagogisch en de overkoepelende categorie professioneel handelen. De WPB geeft per bekwaamheidsgebied een inschatting van op welk niveau je functioneert met daarbij een toelichting. In het aanvullende woordrapport beschrijft de WPB meer in het algemeen je voortgang.

Maak op tijd een afspraak met je WPB om het beoordelingsformat in te vullen. Het ingevulde beoordelingsformat, ondertekend door je WPB, lever je in op Canvas. Het niet inleveren van het beoordelingsformulier bij zowel de eerste kans als de herkansing geldt als een onvoldoende. Nadat je het beoordelingsformat hebt ingeleverd, stelt de vakdidacticus in overleg met de WPB uiteindelijk het cijfer vast.

Let op: Onvoldoende voor de praktijk?

Wanneer je functioneren op school als onvoldoende wordt beoordeeld (door middel van het beoordelingsformat), dan moet je stoppen met het praktijkdeel op deze stageschool. Onder voorwaarden¹ kun je dit onderdeel **maximaal één keer** herkansen. Daartoe moet je een verzoek voor een 'tweede kans-stage' indienen bij de examencommissie. Informatie over deze procedure is te vinden op de studentensite: <https://student.uva.nl/onderwerpen/een-verzoek-indienen-bij-de->

[examencommissie](#) -> Tweede kans praktijkdeel (stage). Een voorwaarde om in aanmerking te komen voor een eventuele tweede kans-stage is dat je het onvoldoende beoordeelde beoordelingsformat hebt ingeleverd.⁴

5.2. *Verslag Onderwijspraktijk B*

In het verslag OP B staat je professionele ontwikkeling centraal. Je reflecteert op de ontwikkeling die je als leraar hebt doorgemaakt, en kijkt vooruit naar je ontwikkeling ná de opleiding. Je formuleert ook je huidige visie op het docentschap en op je schoolvak. Het verslag wordt verder toegelicht in Bijlage 1.

Het Verslag OP B wordt beoordeeld door je VD en een onderwijskundige met behulp van de beoordelingsrubric in Bijlage 2. In de *rubric* zijn de beoordelingen 'onvoldoende', 'voldoende' en 'goed' uitgeschreven. Daartussen zitten de beoordelingen 'matig' en 'ruim voldoende'. Deze beoordelingen maken het mogelijk een afweging te maken; als een bepaald onderdeel voldoet aan de criteria zoals beschreven bij 'voldoende', maar nog niet volledig aan de criteria zoals beschreven bij 'goed', dan wordt de beoordeling van dit onderdeel 'ruim voldoende'. Bekijk deze *rubric* goed, zodat je weet wat er van je verwacht wordt.

5.2.1. *Vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag*

Een verplichte bron voor het verslag OP B is de Vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag (VIL) / Roos van Leary. De uitkomsten dienen ter ondersteuning van jouw reflectie op de mate waarin je, na het volgen van OP B, voldoet aan de bekwaamheidseisen (sterkte/zwakte analyse).

Kijk op Canvas (bij Onderwijspraktijk B) voor de digitale versie van de vragenlijst, de instructie voor de afname en het bestand met de Excel-uitwerking en de bijbehorende literatuur voor de analyse van de uitkomsten. Vul de lijst eerst zelf twee keer in: één keer vanuit het oogpunt hoe je denkt dat je bent in de betreffende klas en één keer vanuit het oogpunt van jouw ideale docent. Neem de vragenlijst vervolgens bij de leerlingen af. Verwerk de gegevens met behulp van het Excel-bestand. Neem de uitkomsten van de vragenlijst op in de bijlage van het verslag.

Indien op school gewerkt wordt met een andere leerlingevaluatie, dan mag je ook deze evaluatie gebruiken in plaats van de VIL.

5.2.2. *Video-opname les*

Een verplichte bron voor het verslag van OP B is een opname van een les waarin een representatief beeld gegeven wordt van jouw functioneren voor de klas in het eindstadium van je stage. Voeg ook het lesplan van de opgenomen les toe. Bij het verslag OP B kun je verwijzen naar fragmenten uit deze opname ter onderbouwing van de bekwaamheidsgebieden (geef hierbij ook het tijdslot aan!). Hoe je deze lesopname moet uploaden, kun je nalezen in de handleiding 'video's maken en opnemen' op Canvas. I.v.m. mogelijke onvoorziene omstandigheden (lesuitval, mislukte opname, ...), verdient het de aanbeveling om niet tot de allerlaatste les te wachten met het maken van een opname.

5.3. *Systematische Lesobservatie*

Voor de opdracht 'Systematische Lesobservatie' lever je één of meerdere lesobservaties in. Je werkplekbegeleider observeert één of meerdere van je lessen op systematische wijze aan de hand van een van de volgende observatie-instrumenten:

⁴ Zie het Onderwijs- en Examenreglement (OER) artikel B.5.5 lid 8.

- Binnen de ILO maken we gebruik van het LOF-instrument (te vinden op de Canvasomgeving van Onderwijspraktijk).
- Een observatie-instrument dat op school gehanteerd wordt mag ook gebruikt worden (bijvoorbeeld ICALT of PEDAC-formulier).

5.4. Lesbezoekverslagen

Na de lesbezoeken heeft de ILO-opleider of heb je zelf een kort verslag over het lesbezoek geschreven. De lesbezoekverslagen lever je in op Canvas.

5.5. Cijferbepaling

Voor zowel de **lesbezoekverslagen** als de **systematische lesobservatie** moet een 'aan voorwaarden voldaan' (AVV) worden behaald. Dit betekent dat het op tijd en volgens de richtlijnen moet zijn ingeleverd. Bij het niet voldoen aan deze voorwaarden wordt een 'niet aan voorwaarden voldaan' (NAV) gegeven en wordt er geen eindcijfer toegekend.

Het eindcijfer voor OP B wordt bepaald door het cijfer voor het **verslag** (30%) en de **praktijkbeoordeling** (70%). Voor beide delen moet afzonderlijk ten minste een 5,5 worden behaald. Het cijfer voor het verslag wordt afgerond op één decimaal. Het cijfer voor de praktijkbeoordeling wordt afgerond op halve cijfers. Het gewogen eindcijfer wordt afgerond op één decimaal. Binnen de FMG worden geen eindcijfers tussen een 5,1 en een 5,9 toegekend.

Voor alle onderdelen bestaat een herkansingsmogelijkheid. Als je na de herkansing nog geen voldoende, dan wel AVV hebt behaald voor alle onderdelen, moet je je volgend semester opnieuw inschrijven voor dit vak. Deelresultaten kunnen één semester worden meegenomen. Uitzondering hierop is de praktijkbeoordeling zoals beschreven in sectie 5.1.

Indien je een herkansing inlevert van het Verslag OP B is het handig als je in de tekst aangeeft waar die gewijzigd is ten opzichte van de voorgaande versie.

De examinerator heeft na de deadline tien werkdagen om het werk na te kijken. Na die termijn zie je het deeltcijfer(s) in Canvas. Daarna heeft de onderwijsadministratie vijf werkdagen om de eindcijfers te verwerken in SIS. Eindcijfers worden pas verwerkt als **alle** deeltcijfers beschikbaar zijn, of bij afloop van het vak, afhankelijk van wat het eerst komt. In het laatste geval geldt dat ontbrekende deeltcijfers als onvoldoende worden beschouwd.

In de Onderwijs- en Examenregeling (OER) vind je meer algemene informatie over toetsing, bijvoorbeeld over de voorwaarden om aan tentamens te mogen deelnemen, herkansingen en de geldigheidsduur van uitslagen. Zorg ervoor dat je van deze informatie op de hoogte bent. Je vindt de OER op de studentenwebsite: <https://student.uva.nl/onderwerpen/onderwijs-en-examenregelingen-oer>.

5.6. Toetsdata

- Alle onderdelen (Praktijkbeoordeling, Verslag OP B, Systematische Lesobservatie en Lesbezoekverslag(en)) lever je in op **donderdag 21 januari 2027, voor 9.00 uur** via Canvas. Zorg ervoor dat het formulier voor de Praktijkbeoordeling is ondertekend door je WPB!
- Als je (een deel) moet herkansen of als je de deadline hebt gemist, dan lever je het onderdeel voor **donderdag 4 maart 2027, voor 9.00 uur** in via Canvas.

5.7. Feedback op toetsing & manier van inzage

Je levert je opdrachten in via Canvas. Als de docent feedback heeft op je ingeleverde werk, dan wordt dit in Canvas in de opdracht erbij gezet (in de lopende tekst, bij comments/opmerkingen en/of in de rubric). De feedback wordt twee weken na de deadline zichtbaar. Vergeet dus niet in Canvas te kijken om de feedback te lezen! Aangezien de opdrachten digitaal worden nagekeken, is er geen apart inzagemoment.

5.8. Afronden van OP A voor de afronding van OP B

Het wordt sterk aangeraden om Onderwijspraktijk A af te ronden voordat je begint aan Onderwijspraktijk B. Aangezien je in de opdrachten van OP B een ontwikkeling moet kunnen laten zien ten opzichte van OP A, moeten er een aantal maanden zitten tussen het inleveren van de opdrachten van OP A en OP B.

5.9. Bronvermelding

Bij het schrijven van het verslag maak je gebruik van verschillende bronnen. Hierbij is het verplicht om een correcte bronvermelding te gebruiken. Binnen de Interfacultaire Lerarenopleidingen wordt gebruik gemaakt van de APA-richtlijnen voor het weergeven van bronnen. Op de Canvas opleidingspagina van de Interfacultaire Lerarenopleidingen kan je nalezen hoe je deze richtlijnen moet gebruiken.

Het gebruik van de APA-richtlijnen heeft de voorkeur, maar als jij vanuit jouw vooropleiding gewend bent om met een ander bronvermeldingssysteem te werken, dan staat het je vrij om dat systeem te gebruiken (mits consequent toegepast).

6. Van de student verwachte activiteiten

In dit vak worden de volgende activiteiten van studenten verwacht:

- observeren van lessen;
- (deel-)lessen geven;
- voor- en nabespreken van de lessen;
- deelname aan diverse schoolgerelateerde activiteiten (zie Bijlage 3);
- organiseren systematische lesobservatie door WPB;
- organiseren invullen beoordelingsformat door WPB;
- organiseren lesbezoek vakdidacticus (en verslag ervan inleveren);
- maken video-opname in het laatste deel van de stage (incl. lesplan);
- afnemen vragenlijst voor opdracht Interactie in de klas en bespreken uitkomsten met WPB;
- maken verslag Onderwijspraktijk B;
- inleveren van alle benodigde onderdelen via Canvas;
- gesprek met vakdidacticus naar aanleiding van OP B.

De studielast voor OP B, inclusief Intervisie, is 9 EC (252 uur). Daarbinnen is ongeveer 28 uur gereserveerd voor het verslag OP B. Overige uren worden besteed aan activiteiten op de school.

7. Rooster

Voor Onderwijspraktijk B volg je geen colleges.

8. Literatuur

Voor de Onderwijspraktijk wordt geen eigen literatuur voorgeschreven. Bij het uitwerken van de opdrachten maak je gebruik van de literatuur die wordt voorgeschreven bij *Pedagogiek en Algemene Didactiek A, B en Vakdidactiek 1*.

9. Persoonsgegevens

Binnen de opleiding moet je voorzichtig omgaan met persoonlijke informatie over leerlingen en collega's. Stel jezelf altijd de vraag: is het echt nodig om de persoonsgegevens van de leerling of de collega te gebruiken, of kan het ook anders? Let in ieder geval op de volgende punten:

1. **Anonimiseer je verslag** - om het verslag te begrijpen is het voor de docenten niet nodig om de echte naam van individuen te weten. Schrijf bijvoorbeeld 'leerling 1' en 'leerling 2' in plaats van de echte naam van de leerling, of gebruik initialen.
2. Ook als je data bewaart van leerlingen en/of collega's, doe dit zoveel mogelijk zonder de volledige naam van leerlingen en/of collega's te vermelden.
3. Zorg dat je niet onnodig data van leerlingen en/of collega's bewaart. Bewaar alleen eventuele data die je nodig hebt voor dit verslag.
4. Bescherm de data goed - het gaat vaak om vertrouwelijke informatie. Bewaar data bijvoorbeeld alleen op een computer met een sterke wachtwoordbeveiliging en laat je computer niet onbeheerd achter.
5. Ga ook in je dagelijks leven voorzichtig om met persoonsgegevens van anderen: praat bijvoorbeeld niet over leerlingen en/of collega's met naam en toenaam als je in openbare ruimtes bent (zoals in het openbaar vervoer of op feestjes).
6. Vernietig alle gegevens van leerlingen en/of collega's zodra je studie voorbij is.

9.1. Privacy

Respecteer de privacy van medewerkers en medestudenten. Dit betekent bijvoorbeeld dat je geen video/geluidsopnames van personeel of medestudenten mag maken of verspreiden zonder hun toestemming. Meer informatie is te vinden in het Studentenstatuut: Onderwijs - Universiteit van Amsterdam (uva.nl).

Algemene informatie

1. Deelname aan onderwijs en tentamen

Om deel te kunnen nemen aan het onderwijs en de afronding van dit vak dien je je binnen de voorgeschreven periode aan te melden conform de door het onderwijsbureau voorgeschreven procedure (zie de pagina 'Vakaanmelding' op de studentenwebsite: <https://student.uva.nl/onderwerpen/vakaanmelding>). Bij niet-tijdige aanmelding of onjuiste inschrijving kan deelname aan het onderwijs en/of tentamen worden geweigerd. Als je correct staat ingeschreven voor het vak, hoef je je **niet** apart aan te melden voor het tentamen of het eventuele hertentamen. Uitsluitend bij correcte inschrijving kunnen de resultaten in SIS worden verwerkt.

2. Roosterwijzigingen

De locatie van het onderwijs en tentamens vind je op <http://rooster.uva.nl>. Houd de mededelingen op de Canvasomgeving van de cursus in de gaten voor eventuele roosterwijzigingen.

3. Onderwijs- en Examenregeling (OER)

In de Onderwijs- en Examenregeling (OER) vind je belangrijke informatie over toetsing, bijvoorbeeld over de voorwaarden om aan tentamens te mogen deelnemen, herkansingen en de geldigheidsduur van uitslagen. Zorg ervoor dat je van deze informatie op de hoogte bent! Je vindt de OER op de studentwebsite: <https://student.uva.nl/onderwerpen/onderwijs-en-examenregelingen-oer>.

4. Fraude en plagiaat

Onder fraude wordt verstaan het handelen of nalaten van de student dat erop gericht is het vormen van een juist oordeel door de examinerator omtrent kennis, inzicht en vaardigheden van de student geheel of gedeeltelijk onmogelijk te maken. Een voor iedereen duidelijk herkenbare vorm van fraude is bijvoorbeeld het op enigerlei wijze 'spieken' tijdens het tentamen. Een helaas vaak voorkomende vorm van fraude, die in de wetenschappelijke wereld zeer zwaar wordt aangerekend, is het plegen van plagiaat.

Plagiaat

Een wetenschappelijke tekst moet controleerbaar zijn en daarom dien je gebruikte (internet)bronnen altijd te vermelden in een zogenaamde bronvermelding. Als je een stuk tekst of tabel van iemand overneemt geef je precies aan wie de auteur is en waar je de tekst of tabel hebt gevonden. Doe je dat niet en wek je dus de indruk dat die tekst of die gegevens van jezelf zijn, dan wordt dat plagiaat genoemd. Het plegen van plagiaat in een paper of scriptie betekent altijd uitsluiting van de betreffende tentamen- of scriptiegelegenheid. Bovendien kan de examencommissie nog zwaardere straffen opleggen. Zorg dus dat je altijd goed je bronnen vermeldt en niet zomaar stukken tekst of gegevens van anderen overneemt. Zie voor meer informatie de studentenwebsite: <https://student.uva.nl/onderwerpen/plagiaat-en-fraude>.

Copyright

Je mag geen lesmateriaal gemaakt door de docent met anderen delen (zoals PowerPointpresentaties, online video's, online manuscripten, opdrachten, examenmateriaal, etc.).

5. Beroepsmogelijkheden

Als je het niet eens bent met een beoordeling, neem dan eerst contact op met de vakcoördinator. Hij/zij is als examinerator verantwoordelijk voor de beoordeling. Je kunt dan nagaan of een herbeoordeling mogelijk is. Als dat niet mogelijk is, of je blijft het oneens met de beoordeling, dan kan je binnen 6 weken na bekendmaking van de uitslag beroep aantekenen bij het College van Beroep voor de Examens (CBE). Het College dient overeenkomstig artikel 7.61, tweede lid, van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) te beoordelen of de bestreden beslissing al dan niet in strijd is met het recht. Let op: Het College is *niet* bevoegd te oordelen over de inhoud van gemaakte papers of tentamens. De CBE heeft een beperkte toetsingsmogelijkheid en beoordeelt slechts of de Examencommissie c.q. examinerator in redelijkheid tot het desbetreffende oordeel heeft kunnen komen. Studenten worden geacht om, wanneer zij beroep bij het CBE aantekenen, tevens contact op te nemen met de studieadviseur en/of de examencommissie van de ILO. Dit schort de termijn voor beroep bij het CBE niet op.

Bijlage 1. Verslag Onderwijspraktijk B minor

Onderwijspraktijk is gericht op je professioneel handelen en je ontwikkeling. Dit handelen ontwikkel je door de activiteiten in klas en school (praktijkdeel). Je ontwikkeling wordt aan de hand van opdrachten, intervisie en reflecties gestuurd. In het Verslag Onderwijspraktijk B - Professionele Ontwikkeling laat je zien dat je op een weloverwogen, planmatige manier nadenkt over hoe je je ontwikkelt als docent: over sterke en zwakke punten die je bij jezelf signaleert, over de manier waarop je leert, over de invloed van onderliggende opvattingen op je handelen, over wat je eigenlijk verwacht en verlangt van een loopbaan in het onderwijs.

Verslag OP B

Ter afronding van Onderwijspraktijk B schrijf je een verslag waarin je reflecteert op de ontwikkeling die je als (aankomend) leraar hebt doorgemaakt, en kijk je vooruit naar de toekomst. Het verslag bestaat uit vier onderdelen:

Onderdelen verslag OP B	Aantal woorden
a. Hoe heb je je ontwikkeld in de afgelopen maanden?	750
b. Sterkte-zwakke analyse van de bekwaamheidsgebieden	2250
c. Wat is je visie op onderwijs?	750
d. Vooruitblik; hoe zie je je verdere loopbaan in het onderwijs?	750
Totaal	4500

Hieronder volgt per onderdeel een toelichting.

A. Hoe heb je je ontwikkeld tijdens Onderwijspraktijk B? (750 woorden)

Reflecteer op de afgelopen periode. De volgende vragen kun je gebruiken als richtinggevend:

- Waar liep je tegenaan?
- Wat heb je geleerd, welke inzichten heb je opgedaan op de opleiding en op school?
- Wat is de invloed op je ontwikkeling is geweest van derden (feedback van begeleiders, opleiders, collega's) en wat de rol is van opleidingsonderdelen (algemene en vakdidactische literatuur, gemaakte opdrachten, de bijeenkomst 'professioneel spreken', intervisie-bijeenkomsten, je deelname aan schoolgroepen)? Wellicht heb je ook wijze lessen getrokken uit de observaties van lessen van andere docenten.
- Hoe verhoudt je ontwikkeling zicht tot de ontwikkelpunten die je geïdentificeerd hebt bij Onderwijspraktijk A?

B. Sterkte-zwakke analyse van de bekwaamheidsgebieden (2250 woorden)

Beschrijving van en reflectie op de (ontwikkeling van de) drie bekwaamheidsgebieden.

- Je maakt een realistische en beknopte sterkte-/zwakteanalyse voor de drie bekwaamheidsgebieden die ook in de praktijkbeoordeling gebruikt worden, te weten:
 - pedagogisch;
 - vakinhoudelijk;
 - vakdidactisch.

- Laat zien waar je nu staat. Het gaat erom dat je aantoont dat je:
 - op een professionele wijze naar je eigen praktijk en ontwikkeling kunt kijken en je eigen handelen kritisch kunt analyseren;
 - kritisch kunt reflecteren op het eigen handelen;
 - wat je beschrijft kunt onderbouwen/legitimeren met gebruik van concrete voorbeelden en meerdere, gevarieerde bronnen (praktijk en theorie). Gebruik per bekwaamheidsgebied tenminste twee praktijkbronnen (bv. VIL, video-opname, praktijkbeoordeling, feedback lesbezoek - voeg deze bronnen ook toe als bijlage!) en twee theoretische bronnen. Leg verbanden tussen de bronnen, wees kritisch t.o.v. bronnen en signaleer en beschrijf eventuele inconsistenties tussen verschillende bronnen.
- Conclusie is navolgbaar, realistisch, coherent en concreet.
- Gebruik per bekwaamheidsgebied maximaal 750 woorden.

C. Visie op onderwijs (750 woorden)

In een visie breng je onder woorden waar je voor staat en waar je het voor doet - zowel in algemene zin als specifiek met betrekking tot jouw schoolvak. Een visie geeft richting aan je onderwijs concreet vorm te geven en helpt om bewuste keuzes te maken in je pedagogisch-didactische handelen. Bovendien stelt een visie je in staat om aan anderen uit te leggen waarom je bepaalde keuzes maakt én om kritisch te reflecteren op je eigen handelen: in hoeverre draagt jouw aanpak daadwerkelijk bij aan de doelen die jij belangrijk vindt? **Kortom, in je visie maak je jouw opvattingen, overtuigingen en idealen over goed onderwijs zichtbaar** – voor jezelf én voor anderen.

Om je visie concreter te maken, kun je gebruikmaken van een indeling in drie typen idealen (Kole & De Ruijter, 2007, 2009):

- **Doel-idealén:** het ‘waartoe’ van onderwijs. Wat is het doel, wat wil je uiteindelijk bereiken met je leerlingen?
- **Inhoud-idealén:** het ‘wat’ van het onderwijs. Welke kennis, vaardigheden en competenties zouden leerlingen volgens jou moeten ontwikkelen – en waarom?
- **Werk-idealén:** het ‘hoe’ van onderwijs en ‘wie’ dat geeft. Hoe zouden leerlingen moeten leren (de pedagogisch-didactische aanpak, begeleidingsmethoden), in welke context, en wat is jouw rol daarin als begeleider? Welk leerlingbeeld ligt daaraan ten grondslag?

Deze drie typen idealen vormen een hulpmiddel om je visie concreet en toetsbaar uit te werken, maar hoeven niet afzonderlijk of in vaste volgorde te worden behandeld. Gebruik ze vooral om je persoonlijke visie helder en samenhangend te formuleren.

Aan het einde van OP A heb je je visie op je docentschap geformuleerd. Nieuwe ervaringen, kennis en vaardigheden, en inzichten zullen ongetwijfeld invloed hebben gehad op hoe jij naar onderwijs kijkt. **Herzie en/of vul je visie aan op basis van je ontwikkeling tijdens OP B.** Je herziene visie neem je op in het Verslag OP B. Zorg ervoor dat in je nieuwe versie duidelijk wordt hoe jouw visie richting geeft aan je handelen, en hoe de genoemde idealen eventueel helpen om die visie concreet te maken.

D. Vooruitblik (750 woorden)

In dit deel van je verslag beschrijf je hoe je je toekomst voor je ziet. Wil je het onderwijs in of heb je andere plannen? Welke ontwikkelpunten voor de toekomst (al dan niet in het onderwijs) zie je voor jezelf zie je naar aanleiding van de minor en de analyse die je gemaakt hebt voor dit verslag? Daarnaast kun je hier zelf een focus kiezen als het gaat om ambities. Je kunt bijvoorbeeld denken aan ontwikkelingen op het gebied van:

- het schoolvak of de academische discipline en de daarbij behorende vakdidactiek;
- pedagogische ondersteuning en zorg, bijvoorbeeld als mentor;
- onderwijsverbetering;
- het ontwerpen en bijstellen van eigen lesmateriaal;
- zelf praktijkonderzoek uitvoeren;
- organiseren van onderwijs binnen de sectie of het team, of op het niveau van de school.

Verplichte bronnen

De bronnen die je in ieder geval gebruikt, zijn:

1. **Praktijkbeoordeling van OP B**
2. **Video-opname** van een les die je zelf gegeven hebt in je stage. Let op:
 - De les zelf wordt niet beoordeeld; het gaat om jouw *reflectie op de les*.
 - Een les heeft een begin en een eind. Het gaat om een opname van een hele les van begin tot eind, niet van een deel van een les.
 - De video-opname dient ter ondersteuning van jouw reflectie op de mate waarin je, na het volgen van OP B, voldoet aan de bekwaamheidseisen. De video-opname moet dus een ontwikkeling laten zien ten opzichte van de start van OP B. Dit betekent dat je de video-opname het beste kunt maken in de laatste maand van je stage.
 - Het maken van video-opnamen is erg foutgevoelig en gaat dus vaak mis. Hiervoor zijn allerlei redenen: lege batterij, omgevallen camera, verkeerd bedienen van het apparaat, lesuitval, enzovoort. Het verdient daarom aanbeveling om de opname niet op het laatste moment te plannen, en altijd een backup-plan te hebben voor als de opname niet lukt.
3. De uitkomsten van de vragenlijst **Vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag** (VIL / Roos van Leary) of een andere leerlingevaluatie van school. Zie 5.2.1 en Canvas voor meer informatie.
4. **Literatuur**. Je maakt gebruik van de pedagogische, algemeen-didactische en vakdidactische literatuur die in semester 1 aan bod is geweest. Welke specifieke literatuur je gebruikt kan per persoon verschillen.

Optionele bronnen

Optionele bronnen die je kunt gebruiken in je reflectie:

- Persoonlijke doelen, zoals:
 - bij OP A geformuleerde voornemens en ontwikkelpunten;
 - bij PAD A geformuleerde voornemens en ontwikkelpunten.
- Feedback van opleiders (vanuit instituut en school), zoals:
 - je WPB (tip: je kunt de VIL ook door je WPB laten invullen);
 - je VD;
 - de systematische lesobservatie;
 - het lesbezoek(verslag);

- opleiders bij andere vakken (denk aan Vakdidactiek 1 of PAD A/B);
 - je intervisor.
- Feedback van medestudenten en collega's (waaronder intervisie).
- Feedback van leerlingen, zoals:
 - Vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag (VIL / Roos van Leary);
 - persoonlijke feedback van een leerling.
- Feedback van derden, zoals:
 - leidinggevende op school;
 - ouders van leerlingen.
- Input vanuit Professioneel Spreken
- Andere geschreven bronnen zoals onderwijskundige blogs, nieuwsberichten enz.
- Overige relevante bronnen, naar eigen keuze.

Toelichting bij het gebruik van bronnen:

- Bronnen kunnen en mogen van verschillende aard zijn, en belichten **verschillende perspectieven**. Gebruik indien mogelijk per bekwaamheidsgebied minimaal twee bronnen die elk een verschillend perspectief belichten. Denk bijvoorbeeld aan feedback van leerlingen naast input van medestudenten en je intervisor bij intervisie.
- Het is belangrijk dat je **verband legt tussen de bronnen**, bijvoorbeeld door te laten zien hoe de beoordeling van je werkplekbegeleider de uitkomsten van de VIL/Roos van Leary ondersteunt of hoe feedback van opleiders en vakdidactische literatuur elkaar ondersteunen bij het aantonen van je startbekwaamheid op vakdidactisch gebied.
- Nogmaals: als je een bron gebruikt om op te reflecteren, dan voeg je deze ook toe in de bijlage.

Studielast

Voor het schrijven van het Verslag van Onderwijspraktijk B staat 28 uur.

Beoordeling

Het Verslag OP B wordt beoordeeld door je VD en een onderwijskundige met behulp van de beoordelingsrubric in Bijlage 2. Gezamenlijk bepalen zij het cijfer voor het verslag. In de *rubric* zijn de beoordelingen 'onvoldoende', 'voldoende' en 'goed' uitgeschreven. Daartussen zitten de beoordelingen 'matig' en 'ruim voldoende'. Deze beoordelingen maken het mogelijk een afweging te maken; als een bepaald onderdeel voldoet aan de criteria zoals beschreven bij 'voldoende', maar nog niet volledig aan de criteria zoals beschreven bij 'goed', dan wordt de beoordeling van dit onderdeel 'ruim voldoende'. Bekijk deze *rubric* goed, zodat je weet wat er van je verwacht wordt.

Bijlage 2. Beoordelingsformulier Verslag OP B minor

Student:		Vakdidacticus:				
Oordeel:		Onderwijskundige:				
		Datum:				
Basisvoorwaarden voor het beoordelen	Dit verslag wordt uitsluitend van een beoordeling voorzien indien: ☐ het verslag is ingeleverd binnen de gestelde termijn via Canvas; ☐ er geen sprake is van plagiaat; ☐ het verslag volledig is ingeleverd inclusief alle gevraagde onderdelen en bijlagen (waaronder tenminste de praktijkbeoordeling OP B, resultaten Vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag, video-opname) ☐ de tekst heeft een adequate structuur, formuleringen zijn helder, eenduidig en grammaticaal correct; ☐ correcte en consequente bronvermelding.					
BEOORDELINGSCRITEIA						
	<i>Goed (20 punten)</i>	<i>Ruim voldoende (16 punten)</i>	<i>Voldoende (12 punten)</i>	<i>Matig (8 punten)</i>	<i>Onvoldoende (4 punten)</i>	<i>Ontbreekt (0 punten)</i>
Terugblik	Als onder voldoende, plus daarbij: Student: • onderbouwt de beschrijving met goede argumenten en relevante bronnen; • toont aan zelf feedback te verzamelen; • toont zich in staat op basis van inzichten uit de praktijk of literatuur zelfstandig het eigen handelen bij te sturen.		Student: • beschrijft beknopt wat de student in de afgelopen periode gedaan heeft; • beschrijft ontwikkeling a.d.h.v. van (reflectie op) concrete leermomenten (ervaringen/gebeurtenissen/vakken/theorieën/...); • beschrijft lastige momenten en tot welke inzichten deze momenten hebben geleid; • koppelt terug naar eerdere verslagen en beoordelingen (bv. OP A) en feedback van leerlingen, WPB en opleiders; • reflecteert op eerder geformuleerde concrete voornemens uit het verslag van OP A.		Student: • beschrijft niet of nauwelijks essentiële leermomenten; • beschrijft niet of nauwelijks lastige momenten of beschrijft niet tot welke inzichten deze momenten hebben geleid; • koppelt niet of nauwelijks terug naar eerdere verslagen, beoordelingen en feedback van leerlingen, WPB en opleiders.	

	<i>Goed (50 punten)</i>	<i>Ruim voldoende (40 punten)</i>	<i>Voldoende (30 punten)</i>	<i>Matig (20 punten)</i>	<i>Onvoldoende (10 punten)</i>	<i>Ontbreekt (0 punten)</i>
Sterkte-zwakte analyse bekwaamheids-gebieden	Als onder voldoende, plus student: • onderbouwt concreet en vanuit een variëteit aan bronnen; • per bekwaamheid minimaal 2 bronnen die verschillende perspectieven belichten; • legt verbanden tussen de bronnen; • reflecteert zelfkritisch (niet defensief); • signaleert en beschrijft eventuele inconsistenties tussen verschillende bronnen; • verbindt eigen handelen met vakdidactische literatuur en/of discussie. Conclusie is realistisch en concreet.		Student: • toont aan startbekwaam te zijn op elk van de drie bekwaamheidsgebieden en vakinhoud, vakdidactiek en pedagogiek, en: ○ geeft daarbij concrete voorbeelden; ○ gebruikt ten minste twee praktijkbronnen (waaronder leerling-evaluatie, video-opname, praktijkbeoordeling) en twee theoretische bronnen per bekwaamheid ter ondersteuning; ○ reflecteert kritisch op het eigen handelen; ○ analyseert de eigen sterke en zwakte punten. Conclusie is navolgbaar en coherent.		Student: • heeft beperkt zicht op sterke en minder sterke kanten of is defensief; • koppelt sterkte-zwakte analyse niet aan de drie bekwaamheidsgebieden; • gebruikt nauwelijks bronnen; • is selectief met feedback; • reflecteert zwak. Conclusie ontbreekt en/of is niet navolgbaar.	

	<i>Goed (20 punten)</i>	<i>Ruim voldoende (16 punten)</i>	<i>Voldoende (12 punten)</i>	<i>Matig (8 punten)</i>	<i>Onvoldoende (4 punten)</i>	<i>Ontbreekt (0 punten)</i>
Visie op onderwijs	Als onder voldoende, plus student: • ondersteunt de onderwijsvisie middels bruikbare literatuur en concreet beschreven voorbeelden; • plaatst de onderwijsvisie in een breder kader en zet deze af tegen de missie en visie van de school en de maatschappij.		Student: • heeft een brede onderbouwde visie op onderwijs, docentschap én schoolvak (vakvisie) (<i>doel-, inhoud- en werkidealen zijn hierbij hulpmiddel, maar hoeven niet afzonderlijk of in een vaste volgorde te worden behandeld, zolang de samenhang en onderbouwing van de visie helder tot uiting komt</i>); • beschrijft duidelijk welke ervaringen, opgedane kennis en vaardigheden en ontvangen feedback tot nieuwe inzichten hebben geleid en welke inzichten dat zijn; • laat zien diverse onderwerpen doordacht te hebben (denk aan: TVO, toetsing, ouder-gesprekken, differentiatie etc.); • ondersteunt de onderwijsvisie middels bruikbare literatuur of middels concreet beschreven praktijkvoorbeelden.		Student: • richt zich op één of slechts enkele onderwijs-gerelateerde onderwerpen; de visie is te eng; • vakvisie ontbreekt; • ondersteunt de visie niet met voorbeelden of literatuur; • beschrijft niet duidelijk welke concrete leermomenten (ervaringen/gebeurtenissen/ vakken/theorieën/...) invloed op de visie hebben gehad.	
	<i>Goed (10 punten)</i>	<i>Ruim voldoende (8 punten)</i>	<i>Voldoende (6 punten)</i>	<i>Matig (4 punten)</i>	<i>Onvoldoende (2 punten)</i>	<i>Ontbreekt (0 punten)</i>
Vooruitblik	Als onder voldoende, plus student: • koppelt ontwikkelpunten aan de visie.		Student: • benoemt ontwikkelpunten concreet en specifiek en koppelt ontwikkelpunten en ambities aan de sterkte/zwakte analyse; • beschrijft concrete stappen om aan ontwikkelpunten te werken.		Student: • benoemt geen of vage ontwikkelpunten en ambities; • koppelt ontwikkelpunten en ambities niet aan de sterkte/zwakte analyse.	

Bijlage 3. Voorbeelden van stage-activiteiten

Lesgebonden activiteiten

- lessen observeren bij verschillende docenten en vakken
- deellessen geven
- team-teaching (samen met WPB lesgeven)
- begeleid lesgeven
- zelfstandig lesgeven (verantwoordelijk voor een klas: lessen voorbereiden; toetsen maken, afnemen en beoordelen; rapportcijfers bepalen; ouders te woord staan; deelnemen aan rapportvergaderingen)
- voor- en nabespreken van lessen
- deelname aan excursies
- deelname aan veldwerk
- ...

Schoolgebonden activiteiten

- kennismaken met:
 - schoolleiding
 - onderwijsondersteunend personeel (conciërge, vertrouwenspersoon, etc.)
 - omgangscultuur op school
 - de onderwijsvisie/'missie' van de school
- vergaderingen bijwonen (sectie, intersectie, afdeling, rapportvergaderingen, schoolgroepbijeenkomsten, etc.)
- oriëntatie op:
 - leerlingbegeleiding
 - mentoraat
 - decanaat
 - intercultureel onderwijs
 - vakoverstijgend onderwijs
- deelname aan:
 - ouderavonden
 - schoolfeesten
 - projecten
 - werkweken
 - buitenschoolse activiteiten en uitwisselingsprogramma's
 - conferenties en nascholing

Schooloverstijgende activiteiten

- oriëntatie op het Nederlandse schoolsysteem (schooltypen)
- oriëntatie op rechtspositie van docenten
- ...